

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Civilni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2015:II.CP.1909.2015

Evidenčna številka: VSL0053080

Datum odločbe: 11.11.2015

Senat, sodnik posameznik: Katarina Parazajda (preds.), Blanka Javorac Završek (poroč.), Brigita Markovič

Področje: OBLIGACIJSKO PRAVO - ODŠKODNINSKO PRAVO

Institut: bodoča škoda - nova škoda - zastaranje - pretrganje zastaranja - zastaralni rok pri pretrganju - razlogi sodbe

Zveza: OZ člen 179, 182, 364, 369.

Jedro

Nova škoda je tista škoda, ki je v vzročni zvezi s škodnim dogodkom in ki presega škodo, znano ob izdaji sodbe oz. sklepanju izvensodne poravnave in ki jo je bilo mogoče pričakovati kot gotovo po normalnem teku stvari. Za pravilno odločitev v obravnavani zadevi je potrebna jasna, vsebinsko napolnjena opredelitev pojmov nova škoda in bodoča škoda ter natančna ugotovitev, katero škodo vtožuje tožeča stranka.

Izrek

Pritožbi se ugodi, izpodbijana sodba se razveljavi in se zadeva vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožbeni zahtevek za plačilo 436.495,00 EUR. Tožeči stranki je naložilo povrnitev 1.987,50 EUR pravnih stroškov tožene stranke.

2. Zoper sodbo se pritožuje tožeča stranka. Uveljavlja vse zakonske pritožbene razloge. Navaja, da zahtevek za plačilo bodoče škode ni zastaran. Zastaralni rok je pričel teči s pravnomočnostjo sklepa Okrožnega sodišča v Kopru opr. št. K 377/95 z 22.8.2005, s katerim je bil kazenski postopek zoper tožnika ustavljen. Tožnik je 13.3.2006 na Državno pravobranilstvo RS poslal zahtevek za povrnitev škode, vendar ni prišlo do dogovora o višini odškodnine. Zato je 5.5.2006 vložil na Okrožno sodišče v Ljubljani tožbo, ki se je vodila pod opr. št. P 1846/2006-III. S tem je prekinil zastaranje. Postopek P 1846/2006-III je bil pravnomočno končan 2.12.2009. Šele s tem datumom je začel teči nov triletni zastaralni rok. Sklicuje se na judikata Vrhovnega sodišča RS z opravnima številka II Ips 223/2007 in II Ips 495/2007.

3. Sodišče prve stopnje je nepravilno ugotovilo, da bi lahko tožnik bodočo škodo zahteval že v prejšnjem postopku. Tožnik je šele po koncu postopka P 1846/2006-III vložil tožbo za plačilo nepremoženjske škode, saj je bil šele s sodbo v zadevi P 1846/2006-III ugotovljen povzročitelj škode in vzročna zveza. Poleg tega tožnik kot procesno nesposoben ni imel zakonitega skrbnika, sodišče pa je za tožnikovo stanje ves čas vedelo in bi moralo po uradni dolžnosti preveriti njegovo pravno sposobnost. S tem so podani razlogi za zadržanje zastaranja, ki jih določata prvi in drugi odstavek 361. člena OZ. Tožnik je dobil skrbnika šele 23.9.2013. Zastaranje je lahko pričelo teči šele z odpravo te nepravilnosti. Da tožnik ni bil sposoben razumeti in skrbeti za varstvo svojih pravic ter pravno veljavno izražati svojo voljo od 16.7.1997 do 17.2.2004 izhaja iz izvedeniškega mnenja prof. dr. X ter iz novega izvedeniškega mnenja v tem postopku, iz katerega izhaja, da po letu 2005 dalje pri tožniku ni več možno doseči izboljšanja. To dokazuje, da je tožnik od 2004 dalje pravno nesposobna stranka.

4. Nepravilna je tudi zavrnitev zahtevka za novo škodo. Tožnik je med postopkom trdil in izkazal z izvedeniškim mnenjem izvedenke Tomorijeve, da se mu je stanje po letu 2009 in 2010 znatno poslabšalo. To izhaja iz 3. točke mnenja na 13. strani. Ugotovitev sodišča, da je to le posledica napredovanja bolezni, ne pa nova škoda, je napačna. Sklicuje se na judikat VS RS II Ips 671/2007. Tožnik je bil med postopkom P 1846/2006-III že invalid I. stopnje, vendar je bil takrat še sposoben samostojnega življenja, komuniciranja z okolico, skrbel je za lastno higieno. Vse to se je po letu 2009 in 2010 spremenilo, saj se je tožniku stanje tako poslabšalo, da niti njegova žena ni več zdržala in se je odselila. Gre za poslabšanje tožnikovega stanja in novo škodo, ki presega škodo ob izdaji prve sodne odločbe. Kasnejše poslabšanje ni zajeto v prvotni odškodnini, saj je nastalo šele po izdaji sodbe.

5. Pritožba je bila vročena toženi stranki, ki nanjo ni odgovorila.

6. Pritožba je utemeljena.

7. Tožeča stranka zahteva plačilo odškodnine za bodočo nepremoženjsko škodo in za novo nepremoženjsko škodo. Sodišče prve stopnje je njen zahtevek zavrnilo, saj je ugotovilo, da je zahtevek za plačilo odškodnine za bodočo škodo zastaran, zahtevek za plačilo nove škode pa ni utemeljen, ker tožeči stranki nove škode ni uspelo izkazati.

8. Bodoča škoda je tista, ki jo je bilo po normalnem teku stvari mogoče ob sojenju oz. ob sklenitvi izvensodne poravnave pričakovati kot gotovo (182. čl. Obligacijskega zakonika(1)). Za to škodo se po ustaljenem stališču sodne prakse šteje, da je bila zajeta v znesku odškodnine, prisojene s sodbo ali dogovorjene z izvensodno poravnavo. Nova škoda je tista škoda, ki je v vzročni zvezi s škodnim dogodkom in ki presega škodo, znano ob izdaji sodbe oz. sklepanju izvensodne poravnave in ki jo je bilo mogoče pričakovati kot gotovo po normalnem teku stvari. Za pravilno odločitev v obravnavani zadevi je potrebna jasna, vsebinsko napolnjena opredelitev pojmov nova škoda in bodoča škoda ter natančna ugotovitev, katero škodo vtožuje tožeča stranka (primerjaj sklep II Ips 671/2007 s 25.11.2010).

9. Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da tožeča stranka zahtevka za plačilo bodoče škode v postopku, ki se je vodil pred Okrožnim sodiščem v Ljubljani z opr. št. III P 1846/2006, ni postavila (primerjaj 6. tč. obrazložitve izpodbijane sodbe). Štelo je, da bi tožeča stranka bodočo škodo (katera oz. kakšna škoda je to pa iz izpodbijane sodbe ni mogoče ugotoviti) v postopku z opr. št. III P 1846/2006 (že) lahko uveljavljala, saj iz izved. mnenja izvedenke psihiatrične stroke X izhaja, da je bil celoten obseg vpliva bolezni na psihosocialno funkcioniranje tožnika znan že ob odpustu z zadnje hospitalizacije v letu 2005. Triletni zastaralni rok,

določen v 539. čl. Zakona o kazenskem postopku(2), je pričel teči 22.8.2005, ko je bil s sklepom kazenski postopek zoper tožnika ustavljen in se je iztekel pred vložitvijo tožbe v obravnavani zadevi 24.12.2011.

10. V 9. točki obrazložitvi izpodbijane sodbe je sodišče prve stopnje utemeljilo zavrnitev zahtevka za novo škodo. Štelo je, da je bila tožeči stranki s sodbo v zadevi Okrožnega sodišča v Ljubljani z opr. št. III P 1846/2006 prisojena enotna odškodnina, ki je vsebovala tudi odškodnino za duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti, zaradi česar je bila enotna odškodnina prisojena v višjem znesku. V obravnavani zadevi bi lahko tožnik vtoževal le novo škodo, ki bi nastala časovno po sodbi opr. št. III P 1846/2006, te škode pa tožnik ni uspel izkazati. Navedeno je v nasprotju z ugotovitvami, ki jih je napravilo prvostopenjsko sodišče pri odločanju o zahtevku o bodoči škodi in jih je obrazložilo v tč. 6. do 8. obrazložitve izpodbijane sodbe (tožeča stranka zahtevka za plačilo bodoče škode v zadevi opr. št. III P 1846/2006 ni postavila). Navedeno (prisojena odškodnina v zadevi z opr. št. III P 1846/2006 je vsebovala tudi odškodnino za duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjskih aktivnosti) pa vpliva tudi na pretrganje zastaranja (364. čl. OZ) in ponoven začetek teka roka za zastaranje (369. člen OZ). Zaradi bistvene kršitve določb postopka po 14. točki drugega odstavka 339. člena Zakona o pravnem postopku(3), je bilo treba pritožbi ugoditi, izpodbijano sodbo razveljaviti in zadevo vrniti sodišču prve stopnje v novo sojenje (354. člena ZPP).

11. V novem sojenju naj sodišče prve stopnje jasno ugotovi kakšno škodo vtožuje tožeča stranka (bodoča škoda/nova škoda). Iz tožbe in pripravljanih vlog tožnika zaradi prepletanja pojmov tega ni moč jasno razbrati. Tožbene navedbe in kasnejše navedbe glede vrste škode, ki jo vtožuje tožeča stranka, prepletajo pojme nove, bodoče in gotove bodoče škode, zato je treba jasno opredeliti katero škodo tožnik uveljavlja. Tožeča stranka v pritožbi zatrjuje tudi, da ob vložitvi tožbe (v letu 2011) ni bila procesno sposobna, niti ni imela skrbnika(4). Skrbnik ji je bil postavljen šele med postopkom 23.9.2013, vendar sodišče ves čas po uradni dolžnosti pazi, ali je tisti, ki nastopa kot stranka pravno sposoben (80. člen ZPP).

Op. št. (1): Ur. l. RS, št. 83/2001, v nadaljevanju OZ

Op. št. (2): Ur. l. RS, št. 63/1994 in naslednje, v nadaljevanju ZKP

Op. št. (3): Ur. l. RS, št. 45/2008, v nadaljevanju ZPP

Op. št. (4): Glede na izvedeniško mnenje in kasneje določeno skrbništvo, so pritožbene navedbe tožeče stranke glede njene procesne sposobnosti utemeljene.

Datum zadnje spremembe: 04.01.2016